

Příběhová próza ze života dětí 1. poloviny 20. století

Terminologie: *Příběhová próza ze života dětí, referenční hrdina, žánrové varianty (prázdninový příběh, s divčí hrdinkou, s chlapeckým hrdinou)*

I. Začátek století

a) Studie dětské psychiky:

Božena Benešová (1873 – 1936): *Nedobytá vítězství* (1910), *Tři povídky* (1914), *Kruté mládí* (1917), *Don Pablo, don Pedro a Věra Lukášová* (1936)

Marie Gebauerová (1869 – 1928): *Jurka* (1901), *Jurka student* (1922), *Pěť pes* (1916)

Růžena Svobodová (1868 – 1920): *Pokání Blaženčino* (1908), *Hrdinné a bezpomocné dětství* (1920)

b) Sociálně kritické obrazy venkovských dětí

Pavel Sula (1882 – 1975, Josef Sulík): *Dolánka* (1908), *Zeměžluč* (1910), *Človíček* (1913), *Majda Bobeček* (1912), *Letňáskové* (1931), *Osada kmene Juchachá* (1936)

Karel Půlpán (1885 – 1914): *Chudé děti* (1912), *Bez maminky* (1913)

Josef Krušina ze Švamberka (1850 – 1914): *U Benešů* (1908), *V domovské obci* (1905)

Jindřich Šimon Baar (1869 – 1925): *Hanyžka a Martínek* (1927)

c) Humorně pojatý typ dětského uličníka

František Župan (1858 – 1929): *Pepánek nezdara* (1907 – 1921)

II. 1918 – 1945

a) Díla legionářů

Josef Kopta (1894 – 1962): *O rytíři s plnovousem* (verš. pohádka, 1928), *Antonín a kouzelník* (1930), *Přívoz pod ořechy* (1938), *Poštovní holub č. 17* (1939)

Rudolf Medek (1890 – 1940): *O našich legiích, dětech a zvířátkách v Sibiři* (1921), *Kolja Mikulka* (1927)

František Langer (1888 – 1965): *Železný vlk* (1920), *Pes druhé roty* (1923), *Bratrství bílého klíče* (1934), *Děti a dýka* (1946 Londýn, 1946)

b) Humoristická literatura

Eduard Bass (1888 – 1946, Eduard Schmidt): *Klapzubova jedenáctka* (1922)

Karel Poláček (1892 – 1945): *Eduant a Francimor* (1933, pohádková p.), *Bylo nás pět* (1946)

Jaroslav Žák (1906 – 1960): *Študáci a kantoři* (1937), *Cesta do hlubin šudákovy duše* (1938)

c) Děti a venkov, děti a příroda

Josef Věroným Pleva (1899 – 1985): *Malý Bobeš* (1 – 3, 1931 – 1933 – 1943, přeprac. 1950), *Hoši s dynamitem* (1934)

Felix Háj (1887 – 1934, Marie Wágnerová): *Školák Kája Mařík* (7 dílů, 1926 – 1931), *Řídících Mária* (5 dílů, 1928 – 1931)

Amálie Kutinová (1898 – 1965): *Gabra a Málinka* (1935 - 1947)

Rudolf Těsnohlídek (1882 – 1928): *Liška Bystrouška* (1920), *Čimčirínek a chlapi* (1922), *Nové království* (pohádka, 1927), *O zakleté Lúčance* (pohádka, 1937)

Ruralisté:

Josef Knap (1900 – 1973): *Trojlistek* (1943)

František Křelina (1903 – 1976): *Z bukového dřeva* (1943), *Zmijí dědek a jiné povídky pro mládež* (1945), *Můj otec kapitán* (1947), *Po meči a po přeslici* (1979), *Koho těší svět*

Václav Prokůpek (1902 – 1974): *Naše hříbátka* (1943, přeprac. 1969)

d) Skauting, kempink, prázdniny, kluby (chlapecká próza)

Jaroslav Foglar – „Jestřáb“ (1907 – 1999): *Přístav volá* (1934), *Boj o první místo* (1936), *Hoši od Bobří řeky* (1937), *Chata v jezerní kotlině* (1939), *Historie Svorné sedmy* (1940), *Pod junáckou vlajkou* (1940), *Tábor v Sluneční zátocce* (1940), *Záhada hlavolamu* (1941), *Když duben přichází* (1944), *Stínadla se bouří* (1947), *Tajemná řásnovka* (1965), *Poklad Černého delfína* (1967), *Tajemství velkého Vonta* (1986 v Německu, 1992 u nás) aj.

Jaroslav Novák – „Braťka“ (1894 – 1965): *Skautská srdce* (1935, 1947 jako *Statečná srdce*), *Pod bílými plachtami* (1936), *Zelené jezero* (1939), *Vlád'a nebojsa* (1942), *Bílá ruka* aj.

e) Prózy s detektivními a dobrodružnými motivy

Václav Řezáč (1901 – 1956, Václav Voňavka): *Kluci, hurá za ním* (1933), *Poplach v Kovářské uličce* (1934), *Čarovné dědictví* (1939), *Pohádky* (1957)

Eduard Fiker (1902 – 1961): *Černý blesk* (1937), *Tajemný dům* (1937), *Jeníkovo dobrodružství* (1943)

František Langer: *Bratrstvo bílého klíče* (1934)

f) Příběhová próza s historickou tematikou

Eduard Štorch (1878 – 1956): *Lovci mamutů* (1918, roz. 1937, přeprac. jako *Lovci mamutů na Bílé skále*, 1946), *V šeru dávných věků* (1920), *Osada Havranů* (1930, roz. o *Volání rodu*), *Minehava* (1950), *Zlomený meč* (1932), *O Děvín a Velehrad* (1939), *Zastavený příval* (1940), *Meč proti meči* (1946) aj.

Jaromír John (1882 – 1952): *Listy z vojny, jež jsem psal svému synovi* (1917), *Tátovy povídky* (1921), *Rajský ostrov* (1938), *Topičovo australské dobrodružství* (1939), *Vojáček Hubáček* (1939)

Jaroslav Janouch (1903 – 1970): *Pro čest a slávu* (1938), *U Toledské brány* (1944), *Rozmarné pohádky* (1937), *Zpěv z pralesa* (1943), *Zajatci džungle* (1943)

Vladimír Drnák (1894 – 1958, Jan Václav Rosůlek): *Kolja Mikolka* (1946), *Kolja Mikolka tankistou* (1946), *Za bílým půlkoněm* (1941), *Vtipohlavci* (1946)